

coanegra

Núm. 36 - Febrer 87

Preu: 100 Pts.

PREMSA
CORTINA

coanegra

**PUBLICACIÓ
DE L'O.C.B.
DE SANTA MARIA
DEL CAMÍ**

DEPÓSIT LEGAL
PM 381- 1981

EDITA
Obra Cultural Balear
de Santa Maria del Camí

EQUIP DE REDACCIÓ

Bernat Calatut
Pere Josep Calatut
Magdalena Canyelles
Ramon Canyelles
Mateu Morro
Jaume Salom
Joan Serra
Mateu Vich

COL·LABOREN:

Maria Amengual
Josep Capó
Rafel Estarrelles
Francesc Gimell
Joan Mateu
Antoni Santandreu

FOTOGRAFIES

Rafel Plà

PORTADA

«Alzavara», fotografia
de Rafel Plà

**REDACCIÓ, ADMINISTRACIÓ
I PUBLICITAT**

Joan Alcover, 11
07320 Santa Maria del Camí

IMPRESA A:

Informacions Llevant S.A.
Passatge Ferrocaril, 1
Tel. 55 03 28, Menorca

Els articles firmats en aquesta revista
sols expressen l'opinió dels seus autors.

EDITORIAL

L'AUTOPISTA

De tothom és sabut que el projecte tècnic encarregat pel Govern de la nostra Comunitat Autònoma per fer l'autovia fins a Inca està pressupostat en 41 milions. No són bromes! Sens dubte hi ha una tallada ben sucosa i profitosa pel qui se l'embutxaqui. Sembla que l'enginyer en cap que el dirigeix, el senyor José Maria González Ortea -curiosament destacat membre del Partit Liberal, el partit del conseller Jeroni Saiz, s'ha lliurat en cos i ànima a la redacció d'aquest projecte, que esperam conèixer prest per donar-ne el nostre parer.

Nosaltres mai hem estat favorables a autopistes com a solució als problemes de comunicació que es presenten a la nostra illa. Es més, sabem que darrera aquestes grans inversions sovint hi ha interessos econòmics inconfessats. La Conselleria d'Obres Públiques encapçalada pel Sr. Saiz -protagonista de diversos afaires els darrers temps- durant quatre anys no ha fet res per a resoldre seriosament els problemes plantejats, a Santa Maria i a Mallorca, per l'excés de vehicles que es concentren a la carretera d'Inca. Han deixat que el problema es fes gros dia a dia. I llavors ens han posat davant el fet consumat de la necessitat de l'autopista.

Nosaltres creim que manca una solució. Això és indiscutible, i potser que sigui una autopista o una autovia, però també pot ser que n'hi hagués d'altres més econòmiques i no tan dolentes ecològicament i territorialment. No ens agrada combregar amb rodes de moli, i aquesta inevitabilitat de l'autopista cada vegada s'assembla més a una roda de moli. N'haurem de seguir parlant.

COANEGRA, NOU DISSENY

Amb aquest número de COANEGRA que ara teniu a les mans, s'obri una nova època per aquesta publicació de l'Obra Cultural Balear de Santa Maria del Camí, a la qual milloram la impressió, la qualitat del paper i de les fotografies, però on també li canviem la cara, li feim un poc neta, és el que en diuen un nou disseny. Com podreu veure al llarg de totes les planes, hem canviat la composició, i hem afegit coses noves. En definitiva hem millorat la presentació, el poble de Santa Maria s'ho mereix,

COANEGRA és ara millor.

Unes paraules d'agraïment als anunciants que són el nostre suport, als nostres subscriptors, lectors i llocs de venda de la revista. I a les institucions: Govern Balear, Consell Insular de Mallorca, que ens donen un gran ajud econòmic. També a l'Ajuntament que va inserint publicitat. Gràcies als col·laboradors que escriuen per la revista. Recordam que COANEGRA està oberta a tot el poble, tothom hi pot escriure i col·laborar. Vos esperam.

CIRC A LA PLAÇA NOVA

El passat dimarts 3 de febrer la gent de Santa Maria vàrem tenir ocasió de presenciar al nostre poble l'actuació d'un circ, cosa certament in-sòlita que no sol succeir cada dia ni cada any. Davall la carpa del circ «Aleman», instal·lada a la plaça Nova, es dugueren a terme dues funcions seguides durant un sol dia (tenim entès que l'endemà ja estaven instal·lats a un altre poble). L'afluència de públic de totes les edats va ésser prou nombrosa, malgrat es tractàs d'un dia entre setmana i de mal temps; i així petits i grans pogueren passar una estona agradable vent les actuacions de pellassos, equilibristes, moneies, tigrés, elefants i demés fauna i artistes propis d'aquesta casta d'espectacles. Tot va transcórrer amb l'alegria i normalitat d'aquests casos... almanco durant la primera funció. Però a la segona no va ésser igual: tot just abans de començar l'espectacle, ai! degué ser cosa de l'humitat d'enterra (perquè suposam que la instal·lació devia ésser correcta i adequada), la qüestió és que la grada de fusta a on estava assegurada o se disposava a seure una bona part del públic va passar per ull. Es varen sentir molts de

crits i ja va ser tothom en terra, joves i vells. Tot va quedar en un retiro general i gent copejada, i la funció va començar com si res hagués passat; es varen posar algunes cadires i la gent es va seure allà a on pogué. El circ ni tan sols va donar cap explicació al públic, i desconexem si a l'Ajuntament tampoc, ni si l'empresa va ser objecte de cap sanció. Però pensam que en un futur s'haurien d'evitar accidents com aquest, i que el Consistori abans de

concedir un permís hauria de tenir garanties sobre la seguretat de les instal·lacions.

I ja que de la plaça Nova parlam, cal dir que des de fa algunes setmanes hi està instal·lada una pista de cotxets de xoc, amb la consegüent alegria de l'al·loteria i el disgust de les butxaques familiars. Enguany sa fira ha començat per gener! i així, no seria gens estrany que passat Pasqua el pressupost per a fitxes de cotxets ja s'hagui acabat. Mentres-

tant, el quadrat central de la plaça es troba ocupat pels cotxets, el trespol cada dia fa més pena, i les paneres de bàsquet més que pena fan vergonya. I com que plou molt, la part a on hi havia sa Granja és un gran bassiot. Fins quan? Convendria que la millora d'aquesta plaça entràs dins el catàleg de promeses pre-electorals que ens estan a punt d'invadir. I que després se duquin a terme, clar.

M.V.

CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"

*Botiga
de
Llana
i Fils*

Plaça Hostals, 55

Santa Maria del Camí

EN POQUES PARAULES

LOCALS COMERCIALS

La vida comercial de Santa Maria, i en concret a «Sa Carretera», és intensa, són molts els locals que entre 1986 i inicis d'aquest 1987 han obert les seves portes al públic. Els dos darrers són: **Perruqueria Toni i Sa Perxa** (tenda d'embotits i xarcuteria), el més destacable és la normalització lingüística que porten, ambdós locals s'han anunciat al poble en la nostra llengua, cosa molt positiva i encoratjadora.

D'altra part, en un curt termini de temps, obriran tres nous comerços, dos d'ells a la carretera. Una tenda d'esports, situada on era la rajoleria de Ca'n Perot, una botiga de productes de matances -que els elaboraran i manipularan ells mateixos- devora «les gomes». I una botiga de queviures prop de l'antiga tenda de Ca na Morro. Sens dubte la vida comercial és important.

EL BATLE A SIINEU

Josep Estarelles, Batle de Santa Maria, assistí a una reunió al poble de Sineu, convocada pel Govern

Balear. A la qual es parlà d'organitzar la «diada de les Illes Balears» -3 de Març, que commemora l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears- al poble del pla amfibi de la reunió. L'objectiu és que cada Ajuntament munti un stand, al qual hi hagi els productes i atuells típics de la població.

TERCERA EDAT

Dia 8 de Març té prevista una excursió per diversos pobles de Mallorca. El preu per als socis és de 500 pts. i els no socis 1.250. Que inclou berenar i dinar. L'itinerari és el següent Cura (amb berenar)- Lluçmajor - Cales de Mallorca (visita) -Restaurant La Ponderosa (dinar)- Manacor -Creuer carretera Petra un cafetè. La venda de tiquets com sempre a Ca'n Mates, Ca'n Biel Mesquida, etc.

Campionat de Truc. Els guanyadors són la parella formada per Ramon Creus i Miquel Ferrer. A l'acte d'entrega de premis, a més de les autoritats locals vingueren representants del CIM i del Govern Balear. El campionat ha estat un èxit, i l'organitzador en Joan Serra Canyelles «Fava» n'està prou content.

Exposició de randes. El primer cap de setmana de febrer molts de santamariers pogueren apreciar una mostra de randes muntada per l'Associació, en especial per Margalida Ordines i Esperança Canyelles, foren moltes les persones que hi aportaren randes ben vistoses.

Per últim i com ja informàrem al

passat número, hi ha quasi confirmada una excursió de tres dies a l'illa de Menorca, molts de socis tenen ganes de visitar les instal·lacions de la Mola.

DIA 27, FESTA DE CARNAVAL

La Comissió de Cultura ha organitzat pel dia 27 la festa de carnaval, que començarà a les 8 del capvespre amb concentració a la Plaça de la Vila. Per amenitzar la vetllada l'Ajuntament ha contractat a la «Gran Orquestra Bahía» que primer realitzarà un passacarrers amb el següent itinerari, Plaça de la Vila - Carrer Nou - Sa Carretera - Carrer Llarg - Plaça de la Vila. I al seu darrera els disfressats, mentrestant el Jurat -format per les entitats culturals i barriades que col·laboren en la festa- atorgarà el veredict. Hi ha premis de Simpatia, Originalitat i Comparsa /Parella, en dues categories 0-15 anys, i de 15 en amunt. Entrega de premis. Torrada de porquim i vi. I el conjunt animant els presents.

OBRES DE CANALITZACIO

S'han iniciat les obres de canalització de l'aigua potable al sector que s'enrevolta el Quarter de la Guàrdia Civil. Així poc a poc tots els santamariers estaran connectats a la xarxa d'aigua.

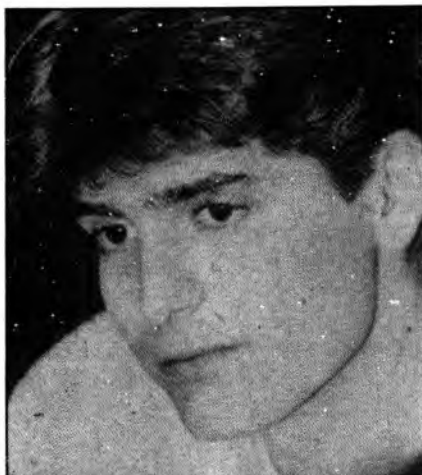
BERNAT ORDINES,
PRESIDENT DE LA FAEB

El santamarièr Bernat Ordines i

Marcé, estudiant de 3r. de BUP al Col·legi Sant Pere (Seminari), que té 18 anys, fou elegit el passat dissabte 7 de Febrer el President de la recent constituïda **Federació d'Associacions d'Estudiants de Balears**. La Federació que agrupa a 15 associacions, és la primera que es constitueix en tot l'estat dins el marc de la LODE, i el seu objectiu és agrupar a totes les Associacions d'Estudiants que s'aniran constituint a tots els centres de BUP, FB i EGB tan públics com privats. Cal dir que la Coordinadora d'Estudiants queda dissolta en formar-se la Federació.

La federació que té una junta rectora provisional presidida p'en Bernat, té uns estatuts, i com a objectius defensar l'associacionisme d'estudiants com a eina per a participar a la política educativa del centre, aconseguir un ensenyament més democràtic, científic i pràctic. Per altra part també organitzaran -en el si de cada centre-

Bernat Ordines.

tot un seguit d'activitats culturals i esportives.

DADES PLUVIOMETERIQUES

Segons dades recollides per un particular, no exactes però sí aproximatives, a Santa Maria durant el

passat mes de ener varen ploure 147 litres per metre quadrat, el triple que durant el mateix mes de l'any passat, en que caigueren 47 l/m2.

HI TORNARÀ HAVER PROCESSIONS PER SETMANA SANTA

La propera Setmana Santa, després d'alguns anys de la seva desaparició, hi tornarà haver processons. Això ha estat possible gràcies a la iniciativa conjunta de la Parròquia i de les diferents comissions de barriades, que organitzaran les respectives Cofradies. En total ja compten amb prop d'un centenar de persones que portaran les corresponents caperutxes. Si algun lector està interessat en participar-hi, es pot dirigir a la comissió del seu barri (la mateixa que organitza els foguerons per Sant Antoni). En tot cas, a la Parròquia sempre serà informat.

GLOSAT

ES FOGUERONS DEL 84

Malgrat que la nit de Sant Antoni ja hagi passat, reproduïm uns glosats d'en Rafel Estarelles, que ja són història, car ens parla dels foguerons de fa anys.

*El s'endemà des foguerons
estava com inspirat
i me varen passar pes cap
aquest grapat de cançons.*

*Es poble estava animat
i se pogué divertir
perquè hi havia bastant de vi
i també per menjar torrat.*

*Primer es de s'Ajuntament
gent per tota sa plaça,
i globos d'en Tomeu Bennàsser
que vàrem aplaudir de valent.*

*Desfressats i alegria
i per tot enramellat,
Jesús! com ha canviat
es poble de Santa Maria.*

*Es batle anava pintat
i s'organista també,
un dia així tot està bé
jo no trob cap desbarat.*

*Petardos i covets
i també unes «bunyoleres»,
eren dues santjoaneres
que els venien calentets.*

*Per sa revolta vaig passar
també hi havia molta alegria
me daren a tastar sa sangria
i moltet me va agradar.*

*Es Col·legi Ramon Llull
també tenia fogueró
i no és per alabar-lo
però, també n'hi havia de trui.*

*A Son Net de Sa Vileta
allà em vaig presentar
i un poc abans d'arribar
ja sentia sa musiqueta.*

*També a Son Cósset
estava ben animat
i vos dic sa veritat
que no hi feia gens de fred.*

*Es Club Petanca se va animar
i va fer una foguetera
si aqueixa gent té juguera
els hem de deixar jugar.*

*Hi havia un altre fogueró
a sa plaça des mercat
però jo ja estava cansat
i no vaig anar a guaitar-lo.*

*A Son Fango també un redol
bastant s'havia encalenti,
aqueix era més petit
i no hi havia molt de renou.*

*Si vaig deixar foguerons
que per ells no vaig passar
m'ho han de perdonar
que no se facin polissons.*

*Tendran altres ocasions
que amb jo podran comptar
per poder-los dedicar
un paral·lel de cançons.*

*Gràcies i enhorabona
Ajuntament i organitzadors
jo estic tot orgullós
de tractar amb gent tan bona.*

Rafel Estarelles
Gener, 84

CASA DE LA VILA

APROVADES PROVISIONALMENT LES NORMES SUBSIDIARIES PER PART DE L'AJUNTAMENT

El passat dia 22 de gener es va celebrar un plenari extraordinari convocat per l'alcaldia. En aquest ple hi varen haver les absències dels regidors del Grup Socialista i un regidor del grup d'U.M.. Es varen debatre els següents punts de l'Ordre del dia.

1.-FESTES LOCALS: Per unanimitat dels presents es va acordar com a festes locals i per tant retribuïdes i no recuperables les següents: dia 27 d'abril: Es Firó - i dia 20 de Juliol: Sta. Margalida.

2.-AJUDA FAMILIAR A FUNCIONARIS 87: Per unanimitat dels assistents es va aprovar reconèixer les següents prestacions per ajuda familiar amb les següents quanties: Jaume Cabot 8.100 pts; Maria Calafat 11.700 pts; Miquel Joan 4.500 pts; Guillem Dols 4.500 pts; Miquel Colom 4.500 pts.

3.-PADRO DE BENEFICENCIA 87: Per unanimitat dels assistents es va acordar el padró de beneficència, elaborat per la Junta Municipal de Beneficència en la seva sessió del 19 de gener 1.987.

4.-SERVEI MUNICIPAL DE RECAPTACIO: Per unanimitat es va aprovar prorrogar el contracte de recaptació fins al 30 de Setembre del 87 a na Margalida Rosselló Amengual.

5.-PLA D'OBRES I SERVEIS 87: Per unanimitat dels assistents es va acordar: Sol·licitar al Consell Insular la inclusió de les següents obres al Pla d'Obres i Serveis del 87:

-Instal·lació de tuberïes a la Plaça Hostals, Sant Josep i «Calvo Sotelo» per un pressupost de

3.606.035 pts.

-Subministre d'electricitat al Pou Municipal, per un valor de 5.739.617 pts.

6.-APROVACIO PROVISIONAL DE LES NORMES SUBSIDIARIES: Ateses les reclamacions i les alegacions que se presentaren en els períodes d'informació pública. Per lo que l'Ajuntament admet com a vàlides algunes d'elles i rebutja altres tantes, se va proposar la votació de les Normes subsidiàries amb el següent resultat a favor: Estarelles; Mesquida; Cañellas; J. Parets; Rubí; Santandreu. En Contra: Ramis. Abstencions: Capó.

Es va acordar remetre-les a la Comissió Provincial d'Urbanisme per la seva aprovació definitiva.

7.-MOCIO Sr. SANTANDREU, COL·LOCACIO PERSIANES A L'EDIFICI MUNICIPAL: Per unanimitat dels assistents se va acordar la col·locació de persianes a l'Edifici Municipal, i que se faci un estudi previ, ja que a l'Edifici Municipal hi ha molta humitat.

8.-REPARACIO DE GOTERES DE L'ESCOLA PUBLICA: Informat l'Ajuntament per la Direcció del centre, de l'existència de goteres a l'escola pública que produeixen molta d'humitat i desperfectes al sol·ras; i que suposen un atemptat a la salubritat i seguretat dels alumnes. Proposen a l'Ajuntament que arregli les goteres, ja que el Ministeri d'Educació i Ciència arreglaria els demés desperfectes.

Posat a votació se va aprovar per unanimitat l'esmentada Moció.

DEMOGRAFIA

(del 7 de gener al 12 de febrer)

NAIXEMENTS

Maties Frau Coll (16-1-87)

MATRIMONIS

Miquel Canyelles Pizà amb Maria Antònia Cabot Colom (31-1-87)

Guillem Mercadal Dolç amb Joanna Margaret Hally (11-2-87)

DEFUNCIONS

Josep Rubí Borràs (11-9-1901 al 7-1-87)

Miquel Fiol Vidal (24-6-1901 al 21-1-87)

Antònia Bestard Salom (11-5-1984 al 25-1-87)

Josep Sampol Dolç (31-3-1909 al 28-1-87)

Bernat Matas Juan (18-4-1909) al 5-2-87)

Francesc Cladera Payeras (1-8-1913 al 11-2-87)

RESUM DEL MOVIMENT DEMOGRAFIC 1986

Segons el registre Civil de la nostra Vila, durant el passat any varen néixer 31 persones (16 nins i 15 nines), i en varen morir 35 (20 homes i 15 dones). Per tant el creixement vegetatiu ha estat negatiu en 4 persones, tots quatre mascles, ja que la població femenina no ha experimentat variació. Pel que fa a matrimonis, se varen casar 22 parelles durant tot l'any. D'aquests casaments, 3 foren civils, i els 19 restants canònics.

M.V.

FOTO COMENTADA

Sense comentaris

NATURA

AUCELLS MIGRADORS: EL FORMIGUER

Molts de noltros poc sabem de sa nostra fauna i curiosament hi ha un animallet que jo desconeixia que en s'hivern compareix per aquí ja que se tracta d'un aucell migrador, es diu es «Formiguer».

Aquest animallet es tot un prodigi de camuflatge, fa aproximadament uns 16 cm. i gràcies al seu aspecte gris i negre se confon bé dins sa fullaca.

Aquest aucell és l'únic representant balear dels picots així i tot falta dir que no s'assembla gaire als típics picots que foraden els arbres morts per trobar-hi insectes i larves.

Aquí s'hi troba a l'hivern i encara que estigui en migració es possible que criïn.

Típicament el formiguer se troba en els boscos però també és possible veure'l a garrigues damunt d'arbusts alts.

S'alimenta principalment de formigues, per agafar-les introdueix sa llengua increïblement llarga (alguns l'anomenen «llengarut» fent referència a aquesta particularitat anatòmica) i molt viscosa a dins es formiguer.

Qui hagi tenguut amb sa mà un formiguer sabrà segurament el perquè del seu nom en castellà (torce-cuellos), la seva tàctica de defensa és imitar una serp, amb estranys moviments de coll, bambolejants i lents. Al mateix temps aixeca les plomes del capell.

També ens falta dir que és un típic, migrador de nit.

M.A.C

ALERTA LA CÀRES!!

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

SERVEI D'EDUCACIÓ SANITÀRIA

Instal·lacions - Pressuposts
Reparacions

Instal·lacions BOMBES
SUMERGIDES

Reis Catòlics, 59 4.ª - 1.^a

Telèfon 24 68.74

Palma de Mallorca

Carrer Casasnovas, 21

Telèfon 62 06 02

Santa Maria del Camí

Viver HORTUS

tota casta de plantes ornamentals
Amb l'orgull de ser part del poble!

Cami de Coanegra s/n. - Tel. 62 02 79

FONER

MINYÓ
INFANT
ESPORT

Plaça dets Hostals, 13 i 15

Tel. 62 00 48

SANTA MARIA DEL CAMI

GRAN ASSORTIT DE
ROBA PER A GENT GRAN

ENTREVISTA

DON ANDREU BESTARD MAS, UNA VIDA DEDICADA L'ENSENYAMENT I LA INVESTIGACIÓ HISTÒRICA

Don Andreu Bestard és un santamarier entranyable, conegut de tothom, home d'exquisita afabilitat que ens rep a la vivenda que ocupa a Ciutat a un vuitè pis. Mentre ens ensenya la terrassa comenta com és intensa la seva relació amb la nostra revista. «I per molts d'anys», apuntem nosaltres. Don Andreu somriu i ens admiram de la lucidesa d'aquest home la vida del qual ha estat presidida per un doble servei: el prestat directament com a mestre als seus alumnes, i el prestat globalment a la col·lectivitat de la nostra vila a través de la seva incansable tasca d'investigació i recopilació històrica.

-Què recorda dels seus primers anys?

-Vaig néixer el 1.903 i quan jo era petit res no era com ara. Per exemple, recordo vivament la gran bulla que els nins fèiem quan passava un «carro de foc», que era el nom que es donava als 5 ó 6 automòbils que circulaven per Mallorca en aquella època. Si un dia per casualitat en passaven dos la festa ja era extraordinària. S'aturaven a Can Carol a repostar aigua i tots els admiràvem bocabadats. També recordo amb nostàlgia com mon pare, que va passar 33 anys a Puerto Rico però restava

llargues temporades amb nosaltres, ens llegia al meu germà i a mi les rondalles d'en Jordi des Racó que acabaven de sortir aleshores; il·luminats per la tèbia llum d'un quinqué, perquè no existia encara al poble llum elèctrica, escoltàvem embadalits aquelles històries.

-I a l'escola, com s'ho feien?

-Només recordo clarament que molts de nins anaven a escola sense sabates, la qual cosa dona una idea de la misèria regnant. Jo vaig anar a escola a Sta. Maria fins els deu

anys en que mon pare tornà definitivament de Puerto Rico i m'enviaren al col·legi La Salle, a Ciutat, a on vaig fer el Batxiller.

-Com així va voler ser mestre d'escola?

-Jo estava malalt, de jove. Em diagnosticaren una úlcera de duodé, vaig patir una hemorràgia... amb una paraula no em trobava gens bé i no em va ser possible desplaçar-me a la península a estudiar, com segurament hagués fet, en companyia del meu germà. Així doncs vaig optar per estudiar de mestre, que era gairebé l'únic que es podia fer sense sortir de l'illa.

-Se n'ha penedit mai?

-Mai. Crec que va ser una decisió ben encertada. Amb la gent jove hi fa bon estar i jo em vaig trobar amb uns alumnes que volien aprendre i per mi va ser una satisfacció complir el seu desig. Tant és així que els meus ex-alumnes de Campanet, a on hi vaig exercir 12 anys, em reteren un homenatge fa uns anys, un cop ja jubilat, i he de dir que això em va fer sentir una gran emoció. Tanta, que quan després el batle de Sta. Maria no va voler quedar darrera i em proposà de fer-me un homenatge també a la nostra vila, jo no ho vaig voler pensant que no podria resistir

magatzem de materials de construcció

GAMUNDI

Gabriel Mesquida, 1 - Tel. 62 02 30

SERVICI RENAULT

Tallers MARTI

reparacions, neteja
i greixatge

Bernat de Sta. Eugènia, 71 - Tel. 62 06 74

una altra emoció tan forta.

-Quines inquietuds l'animaven durant la seva joventut al marge dels seus estudis?

-Quan vaig estar malalt vaig aprofitar per llegir «el Quijote», llibre que em va entusiasmar tant que el llegia i el rellegia. Amb aquestes, va caure a les meves mans la novel·la «El Conde de Montecristo» i aquesta història em va impressionar tant que va fer enfonsar el meu interès pel gènere de la novel·la.

-Com així?

-Es una novel·la en que hi són tan grans la solitud i el desagraïment que em va ferir profundament.

-Es per això que optà pel camí de la investigació històrica?

-Bé, en realitat el meu interès primari per les coses de la història de la nostra vila va lligat a un altre fet. Resulta que l'any 37, quan el meu germà era batle, em va instar que miràs a l'arxiu de l'Ajuntament des de quan aquest emprava les aigües de Coanegra. Vaig trobar allò que em demanava i a més vaig descobrir que aquella feina m'agradava i em vaig dedicar intensa-

ment a buscar altres coses. D'aleshores ençà he portat a terme una gran activitat com a investigador i copista, i vaig ajudar a ordenar l'arxiu de la nostra vila durant la guerra. Després de jubilar-me cada dia anava a l'Arxiu de Ciutat a treballar, centrant sempre les meves investigacions en la nostra vila i també en Campanet, a qui consider el meu segon poble donats els anys que hi vaig exercir el magisteri, en total 12, mentre que a Sta.Maria hi he exercit durant 28 anys.

-Vostè també fou regidor de l'Ajuntament durant uns anys..

-Sí: del 61 al 66, exactament. Vaig estar dins la Comissió de Cultura i va ser una bona època de gran activitat cultural durant la qual es dedicaren carrers i es reté homenatge a personatges destacats de la nostra vila com els batles Josep Canyelles, Pere J.Jaume, Bartomeu Simonet, els poetes Tomàs Forteza i Miquel Dolç, el músic Andreu Torrens, l'escultor Nadal Batle, l'historiador Paborde Jaume, el Secretari de l'Ajuntament Bartomeu Pascual, el mestre Miralles i l'industrial Andreu Bestard, oncle meu i introductor de l'electricitat al nostre poble. També es publicaren les

biografies de D. Joan Vich Salom i de Sor Maria del cor de Jesus Ferrer i Jaume. Altres activitats importants d'aquest període foren la restauració del retaule del segle XIV i la publicació per part de la Corporació de la corona Poètica en honor de nostra Senyora del Camí, a la qual hi participaren els més importants poetes del moment. Ara bé, em sembla que el fet més important es produí el dia 31 de Maig de 1.963 quan es va rebre a la Casa de la Vila el Decret del Govern de Madrid concedint el canvi de nom del nostre poble, afegint-hi les paraules «del Camí» i quedant així complet històricament el nom. Aquesta va ser una iniciativa del pare Josep Capó i meva que vàrem tenir la satisfacció de convertir en realitat.

De sobte D.Andreu recorda que tenia uns pastissos preparats per nosaltres. Per desgràcia seva en Rafel ja ha acabat de fer les fotografies i ja ha tocat el dos, de manera que em quedo sol davant la palanganada (D. Andreu està a règim). Això em convenç per donar per acabada la xerrada. Si de cas, ens reveurem un altre dia.

J.S.

MIQUEL SANTANDREU

- *Vespinos - Mobylettes
- *Moto-serra ECHO
- *Moto-cultor PIVA
- *Vespa

Bernat de Sta. Eugènia, 126 - Tel. 62 00 77

CONSPORT

AUXILIAR CONSTRUCCIÓ

PISCINES - TENNIS - XALETES - SAUNES - COMPLEMENTS

Mateu Juan Matas

DIRECTOR

Barceló i Combis, 10

Telèfon 46 52 11
PALMA DE MALLORCA

REPORTATGE

Ca's Metge Rei

TOTHOM VOL UNA RESIDÈNCIA

Aquests dies molts de santamariers hauran parlat de «Ca's Metge Rei», de si s'hi ha de fer una residència per a persones majors. S'han realitzat tres reunions, amb bona participació, per començar a delimitar que es vol fer i com.

Tot s'inicià quan fa uns sis o set anys na Margalida Calafat Cabot, sense hereus directes, començava a comentar que volia llegar els seus béns i patrimoni a l'Església de Santa Maria, per a construir una residència per a persones majors. Ja a l'any 1982 i coincidint amb una visita que feu el Vicari General a la Parròquia, ella feu l'ofertament al bisbat dels seus béns, i poc després el Mestre de Picapedrers Martí Llinàs presentà al Bisbat un plànol per fer al darrera de Cas Metge Rei una residència per a 15 persones. També es realitzà una estimació de béns, valorant les seves finques en uns 16 milions de pessetes.

Però el projecte de residència no podia començar-se fins que na Margalida donàs realment i jurídicament els seus béns a l'Església. Al marge cal dir que Sor Coloma, una germana de la caritat, l'ajudà molt, i sens dubte influí en la seva decisió.

El Rector Pere Rosselló, quan na Margalida ja era a la Bonanova, sempre intentà que ella clarificàs el testament, i el que era millor, instituir una Fundació Margalida Calafat, a la qual ella faria acte de donació dels seus béns. Però no pogué ser, malgrat que testàs a favor de l'Església.

Na Margalida mor el 13 d'agost de 1986, i fou enterrada al Cementiri de Santa Maria. Durant tot aquest temps el Rector ha arreglat molta paperassa, ja que moltes propietats no estaven correctament registrades o feia molts d'anys que no estaven enregistrades, i l'Església ha pagat la contribució.

EL TESTAMENT

L'escriptura notarial del testament diu que na Margalida Calafat consigna hereva seva a l'Església Parroquial de Santa Maria del Camí, per a practicar la beneficència, especialment dirigida a persones majors, i sempre segons el criteri i decisions del capellà que sigui Rector. Pel testament no hi ha cap condició prèvia de realitzar una residència.

Els béns llegats són: la casa de

Cas Metge Rei a la plaça de la vila i el corral posterior que dona al carrer del sol, un pis al carrer Blanquerna de Ciutat, i diverses quarterades de terra al terme municipal i fora d'ell -valorades el 1982 en 16 milions-.

ALTRES RESIDÈNCIES

A diversos pobles petits de Mallorca funcionen residències per a majors, amb un alt grau d'ocupació i de professionalitat, algunes d'elles quasi gestionades directament per l'Ajuntament com a Artà, Llucmajor, etc, i dues gestionades per monges, si bé amb una forta col·laboració de l'Ajuntament i Institucions, com són la de Sencelles i la de Porreres. Ambdues regides per un patronat que supervisa el funcionament, però administrades i gestionades directament per ger-

CAS METGE REI

La Casa de Cas Metge Rei, situada a la plaça de la Vila, és sens dubte un dels més valuosos patrimonis artístic- arquitectònics de Santa Maria.

Fou construïda, segons es creu per Lluc Mesquida Florit, si bé Josep Capó -al volum segon de la Vila de Santa Maria del Camí, -l'atribueix al seu fill o nét, també destacats constructors, probablement datada als voltants de 1750- 1770, tenen doncs prop de 250 anys d'història.

La seva principal característica és tenir la façana brufada de pedres negres, si bé el conjunt i sobretot el portal ja tenen un valor artístic. En aquest aspecte és necessari restaurar-la, ja que es troba en avançat estat de degradació, moltes de pedres han caigut, sobretot a les finestres. Cal dir que dins el terme de Santa Maria hi ha altres cases amb façana de pedres negres, com són: S'Arboçar, Son Seguí, Son Montserrat i Son Borràs.

manes de la caritat. Ambdues residències aporten molta d'ajuda al projecte santamari, i el més important, no són hospitals, els residents són persones ben sanes, els malalts són derivats a Son Dureta o a altres institucions hospitalàries.

A LES REUNIONS, TOTHOM VOL LA RESIDÈNCIA, I SOBRETOT CONSERVAR EL PATRIMONI ARTÍSTIC DE LA CASA

El Rector Pere Rosselló sempre amb la voluntat d'instituir una Fundació Margalida Calafat, convocà el poble a una reunió a la parròquia -a la qual es tractaren altres temes- després de la missa de les 8 del vespre del diumenge 1 de Febrer, motiu pel qual més de 500 persones hi assistiren. La conclusió més important és que la majoria de presents volien una residència i que per damunt de tot conservar la façana i casa de Ca's Metge Rei. El Batle Josep Estarelles, apuntà que degut al minvat pressupost de què disposa l'Ajuntament, aquest no se'n podia fer càrrec, si bé col·laboraria com a una entitat més.

La Segona reunió, celebrada el dissabte 7 de febrer a la Llar dels Padrins, comptà amb l'assistència de 60 persones reafirmant-se en les anteriors conclusions, i en la necessitat de crear una comissió de feina i estudi que s'encarregàs d'analitzar la viabilitat del projecte. Tota una sèrie de gent ja s'apuntà.

La Tercera reunió, a les 9 del vespre del divendres 13, a la Sala de Sessions de la Casa de la Vila, amb unes 40 persones interessades. El rector Pere Rosselló tornà a contar tots els pormenors, i que estava molt content de la resposta dels santamariers «Aquest globus s'ha d'anar inflant i que agafi altura, tots hem de bufar i col·laborar», i que l'Ajuntament no se'n feia càrrec del projecte. Després el Batle Josep Estarelles, informa que ha fet gestions amb la Conselleria de Sanitat del Govern Balear, i que molt possiblement el divendres 20 es convoqui una reunió amb tècnics de la conselleria -metges, arquitectes, etc- que hagin intervingut o intervinguin en residències de majors.

Obert el debat, Joan Feliu,

-l'apotecari- informà breument del funcionament de la Residència de Porreres, de la qual en fou un dels més actius promotors. Després explicà als assistents un projecte amb un equip de feina ja tancat -un comitè executiu format per 10 membres- però obert a col·laboracions, suggerències i crítiques, del qual ell n'era el portaveu.

En poques paraules el projecte és instituir Jurídicament la «Fundació Margalida Calafat», els objectius de la qual són Obra Social, i en especial una Residència i Menjador per a Tercera edat, i una guarderia i menjador per primera infància -això és de 0 als 4 anys-. L'església aportaria els bens llegats per na Margalida a la Fundació, però sempre quedaria oberta a futures deixes i donacions. Es constituïria un Comitè Rector format pel Rector i un representant de la Parròquia, pel Batle i un representant de l'Ajuntament i un membre de l'equip de feina.

El projecte de Joan Feliu, és implicar a totes les entitats: La Caixa i Sa Nostra, que tenen un capítol d'Obres Socials, els bancs, l'Ajuntament, el Govern Balear, el Consell Insular de Mallorca, l'INSERSO i l'INSS, i tots els santamariers. També fa una crida a tots els professionals i tècnics del poble -missers, metges, arquitectes,

etc.- perquè col·laborin. L'equip de feina proposat per Joan Feliu, l'entén com a un equip de coordinació i de responsabilitats, però sempre recolzat amb la tasca de molts de santamariers «Santa Maria s'ho mereix». Concloué que l'equip que ell representava estava disposat a fer feina.

Altres suggerències foren la necessitat de realitzar un projecte detallat de la viabilitat de la residència, ja que l'herència no és suficient, un estudi del cost del manteniment, etc. La necessitat d'implantar el Comitè Rector, la Caixa i Sa Nostra i les entitats autonòmiques. També la necessitat de realitzar un estudi sociològic als santamariers, per estudiar les necessitats reals de la residència i recollir l'estat d'opinió sobre el tema.

El Rector content de la proposta, convocà els assistents pel dia 27 a les 9 del vespre a la Casa de la Vila, per a reflexionar sobre la proposta de Joan Feliu, o si sorgien noves propostes i suggeriments.

Cal dir que la Residència és un bon projecte i una necessitat, però cal realitzar uns projectes detallats i minuciosos tant de la viabilitat de la construcció, com de les possibilitats reals de manteniment del centre i també de les necessitats reals i a llarg termini -uns 30 anys- d'aquest.

Bernat Calafat

FORN - PASTISSERIA BOVER

CA'N BLANCO

Carrer Llarg, 58
Tel. 62 00 52

STIL'S

Plaça Hostals 37 • Tel- 621122

Santa Maria del Cami

JOVE A JOVE

Gaspar Lluís Rodríguez Pastor, estudiant

A MADRID SE PRENEN TOTES LES DECISIONS

En Gaspar és un d'aquests joves estudiants que aquests darrers dies han ocupat les primeres planes de diaris i revistes. Ell estudia C.O.U. a l'Institut Berenguer d'Anoia d'Inca, té desset anys i és jugador de bàsquet a l'equip juvenil.

-Joan -fins fa uns dies els estudiants d'ensenyances mitges (EEMM) heu estat en vaga, quins són els motius?

-Gaspar- Perquè l'ensenyament a nivell estatal, i aquí a nivell provincial està molt malament, i molt baix!, després hi ha el problema de la selectivitat que necessita una renovació concreta, bé noltros demanam llevar-la, emperò de moment s'ha quedat només en renovar-la.

També demanam que s'augmentin les beques, és a dir que una família que guanya menys de cent cinquanta mil pessetes mensuals, pugui optar a tenir beca, també demanam, la supressió de les taxes universitàries i tan sols ha quedat en la congelació de les taxes.

-El passat dimecres dia 4 de Febrer, es va

arribar a un acord entre la direcció provincial del M.E.C. i la coordinadora d'estudiants d'EEMM. Et sembla raonable? s'ha pogut aconseguir tot el que demanàveu?

-NO! no s'ha aconseguit gairebé res, a part de la congelació de les taxes universitàries, que aniran així com augmenti el nivell de vida, tot l'altre s'ha negociat i quasi bé no hem arribat a cap acord, o siga s'han aconseguit coses però molt llunyanes del que nosaltres demanàvem.

una cosa important que s'ha aconseguit és **potenciar les associacions d'alumnes.** En concret a Inca ens posarem en vaga una setmana tard respecte a Palma, això ha estat per culpa d'una mala coordinació a més a més aquestes associacions d'alumnes, també es

mouran en aspectes esportius, d'educació i qualsevol tema relacionat amb els alumnes i els centres d'ensenyament.

Una altra cosa que volia resaltar. Es el fet de que nosaltres hem fet vaga i manifestacions, aquí a Mallorca i clar, el director del Ministeri ens va atendre i amb molt

tat perjudica quantitat, vaja, moltíssim! Si haviem de donar tot es programa, per llavor poder passar la prova de selectivitat, no el podem donar, no hi haurà temps, o si el donam haurà d'ésser molt per damunt.

-Val la pena?

-HOME! SI S'ACONSEGUEIX EL QUE DEMANAM, CLAR QUE VAL LA PENA.

-Per què vares triar l'Institut d'Inca en lloc d'un de Palma?

-Vaig demanar per anar a l'Institut Ramon Llull, Joan Alcover, i Antoni Maura, i només me donaren entrada al d'Antoni Maura, i com que no m'agrada massa vaig pegar de cap a Inca, tenia clar, que volia anar a un institut no a cap escola privada.

-Penses que tal vegada fa falta un institut, a les proximitats del nostre poble?

-Sí, fa moltíssima falta, sobretot per aquesta gent de Consell, Binis-

JO TENIA CLAR QUE VOLIA ANAR A UN INSTITUT I NO A CAP ESCOLA PRIVADA

bona voluntat es va fer càrrec de les qüestions, però **és a Madrid a on se prenen totes les decisions**, ell és impotent i ha d'esperar les ordres de Madrid.

-No creus que aquesta vaga podrà perjudicar greument els vostres interessos (Estudiants de COU) de cara a una imminent prova de selectivitat.

-De cara a la selectivi-

comercial

Santa Maria

-Sanejament
-Negatge

-Electricitat
-Ferreteria

Plaça Hostals, 3 - Tel. 62 03 75

distribuidora

ARTINET

-Articles de neteja
-Productes per a piscines

Plaça Can Orell, 12 - Tel. 62 07 18

saïem, Pòrtol, hi podríem anar tots, no ens hauríem de desplaçar ni cap a Inca ni cap a Palma.

-Canviant de tema. Tu ets esportista, practiques bàsquet amb el juvenil del C.B. Santa Maria. Creus que tenim una bona infraestructura d'instal·lacions?

-Les instal·lacions estan malamentíssim, sense anar més enfora els divendres, són vuit equips a entrenar i clar ens hem de repartir la pista, és un cacau, sempre hi ha «lio».

-Què creus que hi falta, un pavelló tal vegada?

-Home un pavelló és demanar molt emperò una altra pista aniria bé, a dins la dificultat que hi pugui haver, crec que els responsables de l'esport local, hauríem d'intentar millorar les instal·lacions ampliant-les, fer un pavelló seria fantàstic ja que tots aquests dies que ha plogut no hem pogut entrenar.

-Com va la temporada del teu equip?

-Bé! de nou equips anam el qui fa sis, podríem anar molt millor, emperò hem tengut un poc de mala sort, amb partits que hem perdut

de tres, cinc punts i això és mala sort.

-Creus que milloraria el rendiments dels equips si els estudiants tinguessin l'Institut en el mateix poble a més aprop del que ara el tenen?

-Influiria un poc, ja que ara nosaltres perdem molt de temps pel camí, i a més a més tenim molta feina d'estudiar i clar o has de deixar entrenaments o has de descuidar un poc l'estudi.

Es mal de dir si milloraria o no, emperò tendríem al manco més temps per dedicar-li.

-Bé per acabar i per conèixer una mica els teus gusts personals.

-Un lloc. Santa Maria

-Una data. Onze d'Octubre (el dia que vaig néixer).

-Una afició. El bàsquet.

-Un entreteniment.

-El meu entreteniment també és el bàsquet.

-Música. Més bé moderna.

-Un llibre. Mecanoscrit del segon origen.

-Un personatge de l'Antiguetat. Ai... Qui millor en Ramon Llull.

-Un personatge de l'actualitat. En Lluís Llach.

-Un Menjar. Paella.

-Un Postre. Flam.

-La darrera pel·lícula que has vist. «Pequi soe se caso».

-Te treus els calce-tins abans d'anar a jeure. Sí.

-Digues el que vulguis. A jo m'agradaria que fessin instal·lacions noves o que millorassin les que hi ha. I a damunt l'ensenyança, que poguéssim arribar a un acord, damunt tot el que estam demanant els estudiants.

Entrevista Joan Mateu
Transcripció Pere Calafat

TALLERS T & B

-Reparació d'automobils en general
especialitat en SIMCA i CHRYSLER
servei de grua
Venda de Vespes i Vespinos

Plaça Jaume III
Tels. 62 04 74 - 62 01 52 - 62 06 70

Fusteria

Martorell

Taller:
Bartomeu Pasqual

Tenda:
Carrer Llarg, 89

OPINIÓ

L'AJUNTAMENT DE SANTA MARIA: EL BLAT I LA XEIXA (i II)

3-LA CULTURA. L'ESPLAI. L'ESPORT.

En aquest terreny hauríem de començar per posar-nos d'acord en el que significa una manifestació cultural i com se la recolza. En qualsevol cas s'haurà d'admetre que existeix una Cultura (amb majúscules) que rep ben poca atenció per part del nostre Ajuntament. Així doncs, la política cultural queda reduïda a engalanar una carrossa de tant en tant i a col·locar una col·lecció d'animals damunt una esplanada el dia de sa fira. I ningú està posant en dubte la necessitat de fer-ho, simplement, és insuficient. I per una vegada que s'organitza una manifestació artística digna de tal nom, no es perd l'oportunitat per aficar la pota: fonts properes al propi jurat asseguruen que en el passat certamen de pintura una obra de vanguardia i de qualitat, que la majoria de components del jurat consideraven la millor, i per tant guanyadora, fou vetada per un membre del Consistori perquè, i aquí vé lo bo, no li agradava el tema. Quan la transvanguardia ha deixat ja en el classicisme als Picaso, Miró i companyia, i està començant a penjar els seus quadres a tots els museus d'Europa, aquí es pretén decidir un concurs amb uns coneixements que, per lo vist, no pareix que vagin molt més enllà d'haver vist moltes làmines de calendaris i qualche recordatori de primera comunió.

¿I de la resta, què queda? Ja s'ho poden imaginar: la política que se fa en aquest terreny està un poc en consonància amb la incoherent actuació de la persona encarregada de disenyar-la i executar-la. I aquesta, desgraciadament, un dia se'n va a jeure «centrista» i el següent s'aixeca a la dreta de la dreta. Ara sol·licita «endiumenjar» creus de caiguts. Després vol tancar el camp municipal d'esports als nins de l'escola pública perquè, horror! tiren alguns papers enterra. Més tard retira la subvenció a la revista COANEGRA (la única aportació cultural en el camp de la comunicació escrita) perquè no és del seu gust el que s'hi escriu. Després, això si, es declara progressista, que és gratuït. Un dia defensa que la via de cintura xapi per la meitat Sa Voltadora i es ciclistes, si

volen donar voltes, que les donin a «Sa Sini». Però al dia següent que se'n va al sopar que organitza el club ciclista a proclamar lo molt que estima ell a aquest esport (i si és possible que me treguin a sa foto).

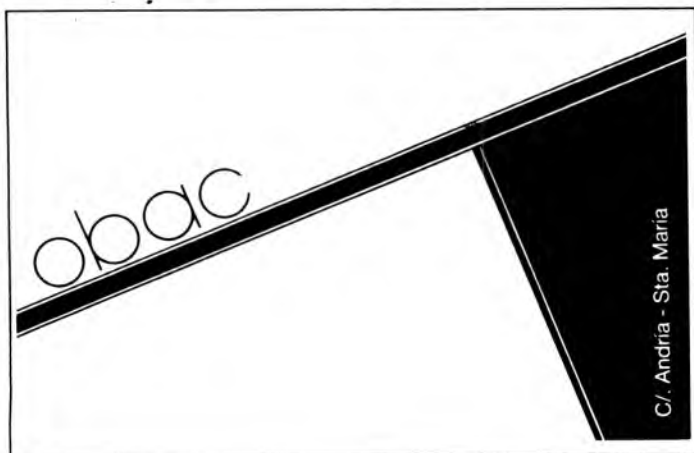
A les reunions del Consell Escolar de l'escola pública, en les quals com a vocal designat per l'Ajuntament té no el dret, sinó l'obligació d'assistir-hi, no hi va. Però en canvi si va a les reunions de l'associació de pares d'alumnes, quan ell no és pare de cap alumne del centre. I per què seguir? tot en aquest pla. Això demostra una greu falta de serietat.

4.-GESTIO ECONOMICA

Si hi ha qualche cosa on l'actuació de les nostres autoritats brilli a gran altura, és precisament l'administració dels doblers de tots: un se'n recorda de consistoris anteriors, rebutjables per la seva falta de legitimació democràtica, emperò cap d'ells se va atrevir a arribar als límits als quals ha arribat l'actual majoria, de total despreci de les formes, fregant en ocasions els límits de la legalitat. Qui maneja diners públics ha de ser especialment escrupulós en la seva actuació. Ha de ser honrat, però endemés, ho ha de paréixer. La qüestió de l'honradesa s'ha de deixar als jutges. Però convendran vostès, amables lectors, que les apariències no poden ser més desalentadores. Exemples? De tots els colors:

1.-La sistemàtica contractació, per via directa, d'una determinada impremta en la qual, de tots és sabut, hi ha interessos creats. I és clar, no es pot servir a dos senyors al mateix temps. ¿I quin interès defensa el batle? El de vendre el més car possible (com a propietari de la impremta), o el de comprar el més barat possible (com a representant del poble). En qualsevol cas tenim el dret d'exigir que la seva actuació no ens provoqui aquests dubtes.

2.-En els treballs de construcció del nou edifici municipal hi trobam, realitzant tota la feina de fusteria, a un determinat tinent de batle, membre d'AP. Sembla que es tracta d'una subcontracta que, realitzada per un membre del mateix consistori que va ordenar l'o-

Savenc

Plaça d'els Hostals, 22
Tel. 62 09 38

SANTA MARIA DEL CAMÍ

Segons l'autor d'aquest article, l'actual Consistori ha perdut ja tota credibilitat.

bra, és sota qualsevol punt de vista il·legal: la llei ho prohibeix.

3.-Tampoc com a comprador de solars queda molt bé l'Ajuntament. Resulta que un bon dia, amb els do-

blers de vostè (en faltaria d'altra), se compra l'Ajuntament un trosset de terra a la Plaça Espanya, a un preu que supera -i per molt- el valor del millor solar de tot el casc urbà. Aquest dia vàrem fer tots un mal negoci. Però ja se sap, quan un negoci és dolent per qualcú, vol dir que a un altre la jugada li ha sortit rodona.

4.-La contrata del servei de recollida de fems constitueix una altra situació més que irregular. Es aquest un servei que se paga mitjançant el cobrament d'una taxa. Es a dir, el que pagam entre tots és el que val el servei, ni una pesseta més. Lògicament, quan més barat realitzi una empresa el servei, més barat li sortirà a vostè. I per sebre quina és l'empresa que ho pot fer més econòmic, el més normal és realitzar un concurs públic. Idò aquí no. Aquí s'entrega el servei en contractació directa. Però això sí, un dels mèrits de l'empresa contractada és ésser propietat d'una persona que pertany al mateix partit que el sr. Batle.

5.-Determinades compres de material. Això pertany, per la seva quantia, a la categoria d'anècdota. Però em sembla significatiu pel menyspreu que suposa a les garanties de l'administrat. En ocasió de les passades festes dels reis, determinades entitats reberen una subvenció municipal per a participar a a cavalcada: podien anar a dos comerços de la localitat, íntimament relacionats amb dos membres de la majoria municipal, on l'Ajuntament enia obert un compte, i adquirir allà els materials que havien de menester. ¿Què passa? Home, diran ells, això agilitza molt els tràmits. I és ben cert, perquè pensant-ho bé, així una mateixa persona és la qui compra i la qui ven, la qui fa la factura i la qui dona el vist i plau. Qui ordena el pagament i qui ho cobra.

Massa punts obscurs. Aquest Consistori ha perdut ja tota credibilitat. Una actuació d'aquest tipus, treta a la llum, seria motiu més que suficient per obligar-los a dimitir. Però em sembla que això és feina impossible. El que no serà impossible, a curt termini, és construir des dels sectors socials que no se senten ja representats pels autors d'aquestes burdes manobres, una alternativa que tenguí com a comú denominador dotar a l'Ajuntament de transparència en la seva gestió i aconseguir que la Casa de la Vila sigui, vertaderament, la Casa de tots.

Antoni Santandreu Salvà

Candidat socialista a la batlia de Santa Maria

Destil·leries

SANTA MARIA

Palo Resolis - Herbes Foc i Fum

Rei Sanç, 3 - Tel. 62 01 66

BARTOMEU CANYELLES VICH
TÈCNIC ASSESSOR

- *Naus Industrials i agrícoles
- *Instal·lacions contra incendis
- *Instal·lacions elèctriques
- *Projectes agrícoles
- *Estudis i informes tècnics
- *Projectes en general
- *Assessorament tècnic de finques

Carrer Llarg, 71 - SANTA MARIA DEL CAMÍ

HISTÒRIA

Les arrels Catalanes de la nostra villa (i IV)

REFLEXIONS SENZILLES

Endemés de les rutes senyalades anteriorment en vaig fer d'altres: La Catedral de Barcelona, dedicada a Santa Creu i a la seva cripta on es veneren les despulles de Santa Eulàlia, la seva Patrona. La parròquia principal de Palma de Mallorca està dedicada a Santa Eulàlia; la segona que correspongué al bisbe de Barcelona a Santa Creu, i la tercera a Sant Jaume, el nom del rei conqueridor, totes tres ja des dels inicis de la Reconquesta. A Montserrat vaig poder tornar la visita al monjo historiador Josep Mas-sot, mallorquí, germà de Gabriel, president de Prem-sa Forana conegut per Santa Maria, i a altres indrets tant lligats amb les nostres terres.

No vaig córrer tot Catalunya, però allà on vaig ésser vaig tenir la satisfacció de comprovar que Catalunya, amb les seves autoritats autonòmiques al front, recobrava la seva identitat i la seva llengua.

Les escoles superiors, les professionals, les d'E.G.B., els col·legis de B.U.P. tenien els seus anuncis de matrícula i els programes en català. Als pobles de forta immigració castellana es fa la primera etapa d'E.G.B. en castellà amb una classe de català, però a partir de la segona etapa tot s'imparteix en català. Un obrer me va dir, no perquè hagin vengut molts de castellans a viure i a treballar aquí, nosaltres hem de renunciar a la nostra llengua.

A la missa major de la Seu de Barcelona els canonges i a Montserrat els monjos cantaren en català, a pesar que hi havia molts d'estrangers.

Quan es parla que Catalunya o una altra nacionalitat d'Espanya recupera la seva llengua, qualcú s'as-susta perquè creu que se romp la integritat i la pau d'Espanya. Però no és així, és a l'inrevés. El castellà originàriament, és a dir de per si, únicament és la

llengua de Castella, que des de Madrid han volgut imposar per força a les altres nacionalitats de la Península Ibèrica, a Catalunya, i a València i les Balears que parlen català, a partir del segle XVIII, mitjançant decrets, pressions, repressions i càstigs, temporades més temporades manco. La llengua de per si no uneix nacionalitats; a Amèrica espanyola on tothom parlava castellà, romperen al segle passat totalment amb Espanya.

Privar una persona dels mitjans necessaris per viure és condemnar-la a mort. Avui privar una llengua o idioma d'ensenyança a l'escola i dels mitjans de comunicació com són, ràdio, televisió, premsa etc. i de poder-se parlar en públic o en actes oficials és condemnar-la a mort. I d'aquesta manera hi hem vist el nostre idioma durant molts d'anys.

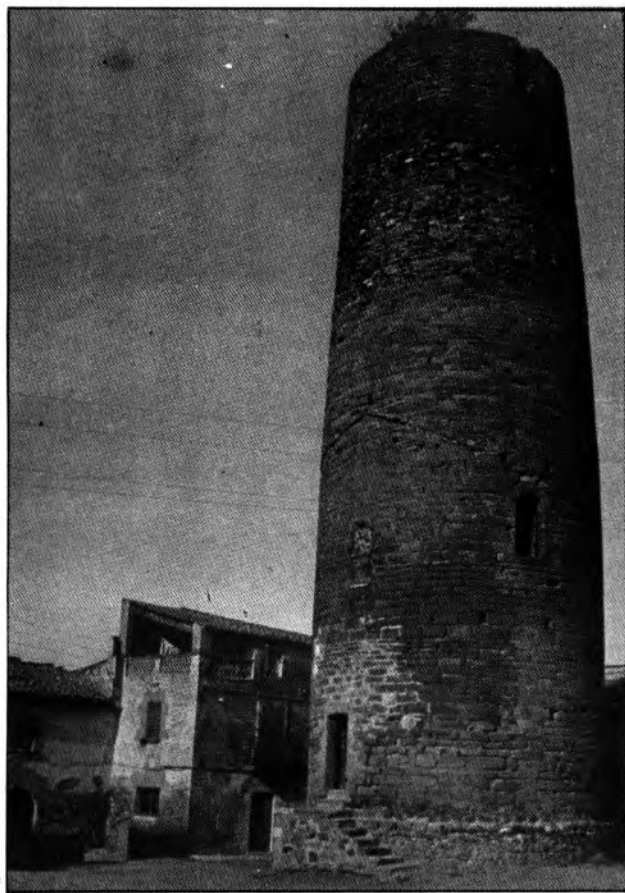
Concedir a cada persona i a cada nacionalitat els seus drets és fomentar la pau.

A les nacions democràtiques d'Europa, Suïssa, Bèlgica, Finlàndia, on hi ha més d'un idioma, cada un d'ells és l'únic oficial dins el seu respectiu territori, de manera que si una persona del territori d'una llengua passa a l'altre territori d'una llengua distinta, a dins la mateixa nació, ja sap que és ella la que s'ha d'adaptar a la llengua de la regió allà on vagi, no espera que sien els altres que canviïn de llengua degut a ell.

A Espanya han millorat les llibertats per les llengües no castellanes. Però a vegades encara es pot llegir: «El castellano la lengua de todos los españoles». Un castellà -o un estranger -sols amb la seva llengua podria tresscar tota Espanya, en canvi els altres ens quedariem amb la nostra llengua sols pel nostre territori, el que el convertiria amb una llengua sobrera que acabaria per desaparèixer. Altres idio-

L'escut del nostre poble, a la façana de la Casa de la Vila (segle XVII) amb les quatre barres de la nostra dinastia (a la fotografia de l'esquerra) i el que corona el porta lateral de la Parròquia (segle XVIII) en el que hi treballà Mestre Nadal Batle (a la fotografia superior parlen clarament de les nostres arrels.

Torre de l'Homenatge, a Cruïlles (segle XI). Gilabert de Cruïlles amb la reconquesta fou porcioner del nostre terme.

mes que s'han extingit ens poden servir d'exemple. Això no vol dir que no s'hagin d'estudiar altres idiomes, parl solament de l'oficialitat de la llengua.

Existeixen mallorquins que creuen que parlar mallorquí on hi ha castellans o per ventura mallorquins que parlen castellà, és falta de cultura i d'educació. ¿No s'haurien de sentir amb les mateixes circumstàncies aquells castellans o mallorquins que no saben o no volen parlar mallorquí a Mallorca?

Per sort també els mallorquins es van conscienciant de la seva identitat, però n'existeixen molts que encara en són inconscients. No ens podem fer massa il·lusions. Som una de les nacionalitats sens Estat, tenim una Constitució que prefereix encara la llengua castellana. El castellà a Mallorca té més posicions que el mallorquí. A Ciutat i també als pobles a oficines, tendes i institucions els castellano-parlants seran atesos sempre amb la seva llengua, en canvi els mallorquins ens veurem moltes vegades obligats a haver de parlar el castellà encara que sense ganes. La descomposició d'una llengua comença sempre a la capital. ¿Trobarem a Ciutat molts de nins que parlin mallorquí?

Les persones que tenim fe, hem de recordar que una llengua és obra de Déu. El Papa actual Joan Pau II en una allocució manifestà que la seva pàtria Polònia si ha sobreviscut, tenint veïnats com Alemanya i Rússia, ha estat degut a haver conservat el seu idioma.

Si volem salvar la nostra llengua no esperem solucions de Madrid ni d'aquelles autoritats de Mallorca que parlen en castellà als seus fills. Hem de treballar perquè la nostra llengua, la catalana, sia l'única oficial dins el nostre territori, a les guarderies, escoles, universitats, administració de la Justícia, milícies, etc. Així li tenguérem fins al segle XVIII. Així la volem.

Josep Capó Juan

perruqueria

JOAN I MARIA

Antoni Gelabert, 18 - Tel. 62 06 81

CAIXA DE PENSIONS

"la Caixa"

Serveis
J.G. Oliver

**FONTANERIA - CALEFACCIÓ
PISCINES - ESTUFES**

C/. Bernat de Sta. Eugènia, 86
Tel. 62 12 64 - Particular 62 13 36

BÀSQUET

JESUS LORENZO: UN FORÀ QUE SENT EL BASQUET SANTAMARIER COM EL QUE MES

En Jesús Lorenzo, és un jove que fa tres anys va arribar a entrenar a Santa Maria de la mà del nostre conegut Joan Frau. Va començar a entrenar amb molta il·lusió, i pràcticament sense experiència en aquest camp. Ell havia jugat a basquet a la península, però d'entrenar mai. Així que es va decidir per aquesta tasca i es va treure el títol d'entrenador regional, a la vegada que és a punt ja d'aprovar una assignatura que li va quedar pendent per poder tenir el d'entrenador nacional.

-Jesús explica'ns un poc la trajectòria que han duit els teus dos equips aquesta temporada i quins són els objectius principals de cada un d'ells. (En Jesús actualment i degut a la manca d'entrenadors, ja denunciada a l'inici de temporada, està entrenant el juvenil Senior femení)

-Bé, principalment dir que aquesta temporada ha estat molt llarga, tal vegada la més llarga des que jo estic al club, i el primer que ens vàrem proposar va ésser fer una bona pretemporada per poder realitzar una bona campanya. Així que les al·lotes al principi ho varen passar francament malament, malgrat ara hagi valgut la pena. Estan aguantant els partits, sobretot les juvenils i aquí podem dir que ja s'ha complert un objectiu.

Ja que he xerrat de l'equip juvenil, les aspiracions que teníem a principi de temporada eren moltes, perquè tenc un equip molt equilibrat en quant es refereix a la plantilla, hi posen molta il·lusió, malgrat de vegades en els partits no juguin com de debò ho saben fer, perquè així ho han demostrat en els entrenaments. Actualment tenim esperances, encara que més bé poques, de poder quedar en segon lloc i jugar la fase provincial.

-Creus realment que són poques les esperances o és un dir?

-No, guanyant tots els partits que ens queden i tenint en compte que hem de jugar contra els equips de dalt de la classificació a casa, és segur. Ara bé si torriam tenir els problemes que hem patit, poca cosa

podem fer, ja que els equips de dalt són grans equips i molt mal de fer és el guanyar-los.

-A quina sèrie de problemes te refereixes.

-Bé, tu ja ho vares posar a un número anterior. Principalment al de les lesions. Has de tenir en compte que hem hagut de suspendre dos partits per manca de jugadores. Una operada, l'altra amb un dit romput, grip, torçades de peu, etc. Un altra problema greu que tenim, tant a un equip com a l'altre, és el que no aconseguim llevar els nirvis al mig del camp. Això és fonamental ja que saben jugar i molt bé. Però degut als nirvis no surten les jugades.

-De l'equip Senior que tantes vegades hem comentat, què ens pots dir?

-L'equip Senior pateix més o manco del mateix mal que les Juvenils. A l'hora dels entrenaments tot surt la mar de bé. Quan arriben els partits, apareixen els nirvis i aquí tot s'acaba. Sols un detall. De devuit partits

que hem jugat fins ara, n'hem guanyat quatre i perdut catorze. Pareix un desastre, però realment si pensam que d'aquests catorze partits sols n'hem perdut tres per una diferència superior a 10 punts i que els altres normalment els hem dominat fins als darrers moments que és quant han sortit els nirvis, és per pensar que realment no ha estat un desastre com figura a la classificació.

-Quin desig demanaries?

-Al públic, que ens segueixi animant com fins ara ho ha fet, perquè necessitam de la seva ajuda per poder continuar. A les jugadores que actualment estic entrenant, que no es desanimin i que lluitin al màxim, perquè d'una cosa sí que me queix, és que són un poc senyorettes.

I en Jesús torna cap a la seva tasca després d'aquesta breu interrupció.

Esperam que els seus desitjos i esperances es compleixin.

Xisco.

Instal·lacions elèctriques
Xarxes de baixa tensió
Reparacions en general

FOROELECTRIC

Bartomeu Pasqual, 4-A - Tel. 62 09 39

G. A. T. 486

viajes mundisol SA

Per la seva comoditat
podem fer les seves reserves a:
SUPERTRES - Tel. 62 04 92

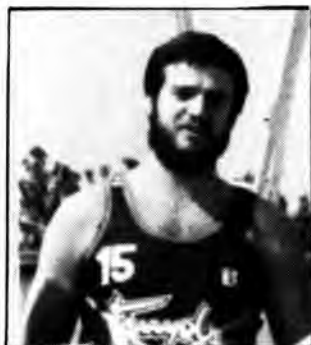
DIRECCIÓ GENERAL
Fray Luis de Leon, 4
Tel. 23 13 48 - 49
07011 - PALMA

EN MATEU CANYELLES VICH A L'EQUIP PASTISSER

Fa unes quantes jornades, concretament quatre, en Mateu Canyelles «Soberano», va retornar a l'equip que en temporades anteriors ja havia jugat. L'equip pastisser de la Glòria d'Inca, que actualment milita a la categoria nacional de 1a. B. N'estam molt contents d'aquest traspàs, ja que ha d'ésser una satisfacció per la gent del nostre poble, el tenir un jugador en aquesta categoria, malgrat perdem un puntal bàsic dins l'esquema de l'equip.

Volem donar l'enhorabona a n'en Mateu i esperam ben aviat sentir-ne xerrar d'ell satisfactòriament.

Pel que fa a la resta dels equips, resaltar que l'infantil masculí va guanyar el primer partit de la temporada i a més fora vila. Enhorabona en aquests al.lots, que han sabut tenir i tenen paciència anant a tots els entrenaments i esfor-

çant-se al màxim per aprendre, que, una vegada més, repetim, és el més important de cara al futur.

La resta dels equips, continuen en la trajectòria marcada d'un principi, malgrat de vegades els resultats no hi acompanyin, encara que de vegades no es mereixen aquests resultats, i igualment de vegades és el que menys importa, ja que de sempre l'important és el participar i passar bones estones practicant l'esport. Després els resultats ja vendran per ells sols.

Xisco

FUTBOL

EN GUILLEM BUJOSA HA DIMITIT COM ENTRENADOR DELS JUVENILS

Una desagradable notícia pels seguidors del futbol al nostre poble, és la que el conegut Guillem Bujosa, que tants d'anys ha estat un dels animadors d'aquest esport a Santa Maria, ha deixat la direcció de l'equip juvenil, equip que feia uns quants d'anys entrenava, i que recordam la temporada passada per molta mala sort no va pujar de categoria. Els motius pareix ésser són els de què en Guillem s'ha cansat de voler fer les coses seriosament, (com realment és la seva persona des de sempre) veient que la majoria de la plantilla es prenien les coses bastant en broma. Pensam que aquests al.lots no coneixen bé en Guillem, ja que no haguessin fet el que fan si no fos així. Pensam també que els jugadors que es prenen les coses en broma, el millor que podrien haver fet és comunicar-li a l'entrenador que no volien entrenar de veres o millor dit que no volien jugar a futbol seriosament i s'haguessin estalviat el problema que ara estam comentant. Es una llàstima que per uns quants, que fins i tot qualcun no és del poble, hagi arribat la cosa a aquest extrem.

Ens agradaria pensar que en Guillem ben aviat tornarà al futbol una vegada hagi descansat. Esperam que així sigui, perquè pel contrari el futbol de Santa Maria perdria una persona que fa molts d'anys rossega per ell i que ha ajudat molt en aquest esport.

BONES NOTÍCIES

De les notícies positives, resaltar la gran campanya que estan duent els infants de la mà d'en Juan Ramon Caballero. Aquest equip està guanyant tots els partits, tan fora vila com a dins casa, cosa que fa que en aquest moment estigui a dalt de tot de la capçalera de la classificació.

Volem donar l'enhorabona als jugadors, al seu entrenador i a tots els que estan fent possible aquesta situació. Esperam que la ratxa continuï i que l'equip acabi al lloc a on està, per poder jugar la fase final del campionat.

Una altra notícia positiva, és el ressurgiment de l'equip amateur, que ha sortit dels llocs de la coa i que fa tres jornades consecutives que guanya. Això és degut a que darrerament estan jugant tots els components de la plantilla que en principi es volia i que estan complint tots els jugadors anant als entrenaments i posant més voluntat i ganes que pareix en principi faltaven. Donam l'enhorabona als seus components desitjant que continuïn els bons resultats i a veure si amb una petita sempenta poden agafar els de dalt de la taula per poder jugar la fase d'ascens i recuperar la categoria perduda l'any passat.

La resta d'equips continuen en la trajectòria més o manco regular d'altres jornades, pel que els resultats poc més o manco igualment de vegades acompanyen o bé de vegades no.

Xisco

ALGUNS RESULTATS DE BASQUET

JUVENIL FEMENI

Sta. Mònica - Sta. Maria	45-35
Sta. Maria - Soledat	25-17
Escolar - Santa Maria	40-44
Sta. Maria - Lluçmajor	57-34
Pink- Sta. Maria	52-40

SENIOR FEMENI

Sta. Maria - Imprenta Bahia	33-36
Costa Calvià - Sta. Maria	82-49
Sta. Maria - Xaloc	43-51
Salines - Sta. Maria	36-32
Sta. Maria - Joan Capó	42-48

INFANTIL MASCULI

Perles Manacor - Sta. Maria	44-47
Sta. Maria - Alcudia	42-23

PETANCA

MANUEL MORALES

Manuel Morales és un dels petanquistes més destacats de la nostra vila. Jugador del «Villa Sta. Maria», dedica a aquest esport bona part del seu temps lliure, i ho fa amb constància i serietat, perquè les activitats d'esplai també s'han de prendre seriosament i l'entrenament metòdic és l'únic camí per elevar el nivell del joc i ésser regulat durant la competició.

-Ens podries fer una breu semblança biogràfica?

-Vaig néixer a Jerez de la Frontera fa 43 anys i en fa 25 que soc a Mallorca a on vaig arribar amb els meus pares. Sempre he viscut a Sta. Maria i em consider un santamarier més. Estic casat i tenc tres fills.

-Que no els has inculcat la teva afició?

-Encara són molt petits per a la petanca.

-I a tu com t'hi engrescaren dins aquest món?

-Principalment a través dels meus germans, que ja hi jugaven. De fet el meu germà Antonio és el president del Club. Ells m'animaren a jugar a la petanca i n'estic molt content. De més jove havia practicat el futbol militant a les files de l'Urbis i ara he trobat en la petanca una activitat esportiva interessant.

-Hi dediques moltes hores?

-Vuit o deu setmanals.

-Com valors el fet que hi hagi dos equips a la nostra vila?

-Em sembla que la única cosa veritablement important és que hi hagi unió. D'altra banda, és normal que hi hagi dos equips a Sta. Maria i això fomenta una rivalitat que pot tenir aspectes positius, però jo segueixc pensant que el millor seria que tots els jugadors estiguéssim sota la disciplina del mateix club i que la unió entre tots suràs sempre part damunt la discòrdia. En l'aspecte purament esportiu també seria convenient, ja que amb els millors elements del «Villa» i de la «Unió» podríem conformar un bon equip de Primera Categoria.

-Com veus el futur dels joves petanquistes santamariers?

-A Sta. Maria hi ha gent jove que promet molt. Tenen molt d'interés, s'apunten a torneigs i si no ho fan és perquè en alguns casos no tenen vehicle per a desplaçar-se fora poble. El seu futur dependrà sobretot de la seva capacitat per aprendre del joc dels seus rivals que ja en saben més.

-Què me'n dius del teu club, el «Villa Sta. Maria»?

-Enguany lluitam per mantenir-nos a la Segona Categoria, però d'aquí a un any o dos podríem pujar a Primera, sobretot si ens ajuntam els dos equips del poble. En cas contrari hauríem de buscar reforços a Palma.

J.S.

cafeteria - bar Comerç

local climatitzat
gelats - refrescs - tapes
un local ample i confortable per a tots

Plaça dels Hostals, 27 - 29 - Tel. 62 00 29

VINS RUBI
ELABORACIÓ PROPRIA

Celler:
Bartomeu Simonet, 4 - Tel. 62 00 68